

onlinehulp-Vlaanderen

Een kader voor digitale competenties van sociaal werkers

5 maart 2024

dit document is in ontwikkeling

Philippe Bocklandt, Jana Verplancke, Marlies Debrael, Lien Faelens,
Charlotte Vanbleu en Martine De Zitter (Arteveldehogeschool),
Sandra Beelen, Marie Van der Cam & Thanée Mathijs (SAM)

Colofon

'Een kader voor digitale competenties van sociaal werkers' is een realisatie van Onlinehulp Vlaanderen.

Uitgever: SAM, steunpunt Mens en Samenleving.

Bronvermelding: Bocklandt, P.; Verplancke J.; Debrael, M.; Faelens, L.; Vanbleu, C., De Zitter, M. Beelen, S.; Van der Cam, M.; Mathijs, T. (2024). Een kader voor digitale competenties van sociaal werkers, Borgerhout: SAM, steunpunt Mens en Samenleving.

©2024 Onlinehulp Vlaanderen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming worden overgenomen.

DRAAFT

Wegwijzer

Dit competentiekader is opgebouwd door een antwoord te geven op volgende vragen:

[Klik op een tegel om naar het antwoord te gaan]

Je kan dit hele document ook van A tot Z gewoon doorlezen.

Dit kader zullen we ook voorleggen aan vertegenwoordigers van

- Organisaties;
- Het middenveld;
- De overheid;
- Relevante opleidingen hoger onderwijs.

1. Waarom een kader voor digitale competenties van sociaal werkers?

We verduidelijken kort:

- Waarom zo'n competentiekader relevant is;
- Dat dit competentiekader een 'groei-instrument' is;
- Hoe dit competentiekader zich verhoudt tot andere competentiekaders.

Waarom is zo'n competentiekader relevant?

Over de mediawijsheid en de digitale competenties die verwacht worden van een sociaal werker wordt **vaak in heel algemene termen** gesproken.

Er zijn vage verwachtingen van wat die competenties allemaal inhouden (bijv. mediawijs kunnen communiceren, privacy-veilig gegevens kunnen delen, de juiste tools kennen en kunnen inzetten, ...). Maar zelden wordt concreet omschreven wat hiermee juist wel en wat niet bedoeld wordt.

Dit zorgt er mee voor dat we bij het implementeren van online en blended werken botsen op het gebrek aan medewerkersvertrouwen om digitale tools in te zetten. Dit kader wil bijdragen tot meer transparantie en helderheid zodat we duidelijker kunnen communiceren over verwachtingen en noden rond digitale competenties.

Een competentiekader als 'groei-instrument'

Dit kader wil 'een groeiproces stimuleren' en geen 'minimale competenties' omschrijven

Dit is een kader op basis waarvan je kan concretiseren waar je als organisatie, opleiding, medewerker, ... al staat en waar je inspiratie kan vinden naar verdere optimalisering van de digitale competenties van professionals.

Dit kader is niet bedoeld als een overzicht van 'minimale kwaliteitsvereisten' van de sociaal werkers vooraleer die degelijke blended hulp kan bieden.

Meer info hoe je dit kader wel of niet kan gebruiken

Verhouding tot andere competentiekaders

De digitale competenties van sociaal werkers kunnen dus gelden voor een heel brede groep medewerkers in sociaal werk en (geestelijke) gezondheidszorg.

We mikken hierbij zowel op competenties van basiswerkers maar ook op die van stafmedewerkers, coördinatoren, beleidsmedewerkers,...

Het competentiekader voor deze brede groep professionals is complementair aan en geïnspireerd door competentiekaders van andere beroepsgroepen.

We denken hierbij vooral aan DigCompEdu waarbij digitale competenties van leerkrachten in onderwijs uitgewerkt worden (Digisprong, DigCompEdu - Europees referentiekader voor digitale competenties van leraren, 2023) en aan het internationaal ESF-project 'Opleidingen van de toekomst – thema zorg' waarbij digitale competenties van de zorgverleners geëxpliciteerd worden (KULeuven). Een voorloper van dit project resulteerde in de competentie-omschrijvingen in de ouderenzorg (De Backer, Gillis, Naets, & Broeckeaert, 2022).

Omdat deze competentie-omschrijvingen voor deze beroepsgroepen reeds beschikbaar zijn, vonden we het aangewezen om dit ook voor sociaal-agogische beroepen uit te werken.

2. Waarvoor kan je dit kader voor digitale competenties gebruiken?

Dit competentiekader is bedoeld om gemeenschappelijke taal, kader en formuleringen te gebruiken als we praten over de competenties van sociaal werkers om online en blended te kunnen werken. Juist omdat het een 'gemeenschappelijk kader' is zal van geen enkele medewerker verwacht worden dat die over alle competenties beschikt.

Dit kader voor digitale competenties van sociaal werkers kan je bijvoorbeeld WEL gebruiken als

- inspiratiebron om te selecteren welke competenties je mag verwachten van een professional in een concrete functie/positie, in een concrete opdracht, in een concrete organisatie.
- Inspiratiebron voor het selecteren van competenties waaraan jouw organisatie extra aandacht zal besteden en welke competenties bijkomend of niet nodig zijn voor je werking.
- inspiratiebron om te evalueren welke competenties wel al (of nog niet) op de radar staan van het opleidings- of VTO-aanbod in je organisatie.
- Inspiratiebron om te concretiseren welke competenties je in concrete vacatures of selectieprocedures wil benadrukken.

Meer info hoe je dit kader wel of niet kan gebruiken

Dit kader voor digitale competenties van sociaal werkers kan je NIET gebruiken als

- Normatieve lijst van competenties waaraan al je medewerkers (op termijn) moeten beantwoorden. Er is geen enkele professional waarvan kan verwacht worden dat die al deze competenties kan realiseren
- Checklist om te evalueren hoeveel aandacht je besteedt aan digitale competenties.
- ...

3. Wat is dat kader voor digitale competenties van sociaal werkers?

Vooreerst enige begripsverduidelijking

Een 'kader voor *digitale competenties*' is eigenlijk een misleidende naam. Beter is: een kader voor *competenties om blended en digitaal te werken*. Toch gebruiken we de formulering 'digitale competenties' om ons zo in te schakelen in het Europese jargon waarbij bijvoorbeeld in DigCompEdu de digitale competenties van leerkrachten omschreven worden.

Dit is 'een kader'

Een raamwerk

Op de eerste plaats biedt dit kader een structuur om de digitale competenties van sociaal werkers te bepalen. Die structuur garandeert dat je de volledige opdracht van een professional in kaart kan brengen en bijvoorbeeld niet alleen focust op hoe een medewerker digitaal communiceert met een cliënt.

Daarom focust de structuur op drie contexten waarin sociaal werkers werken:

- Sociaal werkers zijn alert voor digitale kloof en mediawijsheid
- Sociaal werkers bieden hulp aan cliënten en hun netwerk;
- Sociaal werkers werken in of vanuit een organisatie.

Gemeenschappelijke taal

Bovendien biedt dit competentiekader gemeenschappelijke taal aan basiswerkers, stafmedewerkers, organisaties, middenveld, overheid en opleidingen om over digitale competenties van sociaal-agogische professionals te praten. Zo kunnen betrokken actoren in overleg duidelijker expliciteren wat ze van elkaar verwachten en containerbegrippen als 'de professional moet digitaal professioneel kunnen werken' vermijden.

3 x 3 x 3 = ... competenties

Dit kader voor digitale competenties van sociaal werkers bevat

- drie focussen;
- elke focus bevat drie competentieclusters;
- in elke cluster worden de competenties geformuleerd op 3 componenten: kennis, vaardigheden en attitudes.

Deze 3 x 3 x 3 competenties leiden tot 120 competenties.

Deze 120 competenties kunnen een inspiratie- en selectiebron zijn om de nodige en wenselijke competenties te formuleren voor een bepaalde functie binnen een bepaalde organisatie.

We bouwen dit kader hier op en voorzien de nodige begripsomschrijvingen.

Drie focussen

Sociaal werkers zijn geen solospelers. Ze werken in een samenleving waarin de digitale kloof een maatschappelijke uitdaging vormt – zeker ook voor hun doelgroep.

Ze bieden blended hulp aan cliënten en hun netwerk. Zij werken meestal in een organisatie of in een professioneel netwerk. Daarom willen we bij het formuleren van dit competentiekader werk maken van volgende drie complementaire focussen:

Alert zijn voor digitale kloof en voor mediawijsheid

Sociaal werkers zijn zich bewust van de digitale kloof en van het belang van mediawijsheid. Deze beïnvloeden mee welzijn en gezondheid in deze 21^e eeuw.

Naast vele andere uitsluitingsmechanismen vormt ‘digitale uitsluiting’ een extra risico om minder welzijn en gezondheid te ervaren. De ‘*digitale kloof*’ verwijst naar de kloof tussen mensen die wel en geen toegang hebben tot digitale technologieën en in staat zijn om deze effectief te gebruiken. Het omvat zowel de fysieke toegang tot internet en digitale apparaten als iemands vaardigheden, motivatie en ondersteuning om digitale tools te begrijpen, te gebruiken en te benutten.

Om mee te kunnen in deze samenleving is het dan ook nodig om zoveel mogelijk deze digitale kloof te dichten én om ‘mediawijs’ te zijn. ‘*Mediawijsheid*’ is het vermogen om kritisch, bewust en doelgericht om te gaan met media in al hun vormen en de vaardigheden, attitudes en kennis die daarvoor nodig zijn. Het gaat daarbij zowel om het kunnen gebruiken als het begrijpen van media. Trouwens: aandacht hebben voor ‘digitale kloof’ en ‘mediawijsheid’ geldt niet alleen voor kansarme burgers. ‘Iedereen’ – ook de sociaal werker zelf – heeft continu nood aan meer mediawijsheid om je weg nog te vinden in deze snel evoluerende digitale samenleving.

Daarom richt deze eerste focus zich op de vraag welke competenties professionals nodig heeft om alert te zijn voor de digitale kloof mee en in te zetten op het versterken van mediawijsheid voor zichzelf en voor hun doelgroep.

Alert zijn voor de digitale kloof en voor mediawijsheid

Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk

Met ‘blended hulp’ bedoelen we het doordacht combineren van face-to-face hulp en/of zorg en het gebruik van digitale technologie met het oog op het verbeteren van welzijn van cliënten, afhankelijk van de doelstelling en de afspraken tussen professional en cliënt. Om lange omschrijvingen te vermijden gebruiken we vaak de term ‘blended hulp’ waarmee we zowel hulpverlening, zorgverstrekking, dienstverlening, ondersteuning, begeleiding, ... bedoelen.

Bij een strikte interpretatie van ‘blended hulp’ gaat het om face-to-face en online interacties die elkaar afwisselen. Zo’n online interactie kan chatten, e-mailen, beeldbellen zijn maar ook het stimuleren van het invullen van een onlinedagboek, digitale ontspanningsoefeningen doen, ...

Bij een ruimere invulling van blended hulp kan het ook gaan om onlinehulptoepassingen die ingezet worden tijdens een face-to-face hulpverleningsgesprek.

Blended hulp gaat over het hele continuüm waarbij face-to-face- en digitale hulp ingezet wordt. Het kan zijn dat een hulp overwegend face-to-face gebeurt of overwegend online.

Daarom richt deze tweede focus zich op de vraag welke competenties professionals nodig heeft om bewust te kiezen welke communicatiekanalen en tools ze inzetten en welke competenties ze zelf nodig hebben om professioneel digitaal te helpen.

Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk

Blended aanbod op organisatieniveau (mee) vorm geven

Sociaal werkers werken doorgaans in een organisatie of in een professioneel netwerk. Het zijn geen zelfstandigen. Ze staan er dus niet alleen voor om een blended aanbod te realiseren. Ze hebben wél de competenties nodig om hun ervaringen rond blended en digitaal werken kenbaar te maken binnen hun organisatie en mee te participeren aan de digitale evoluties in het hulpaanbod in de organisatie.

Daarom richt deze derde focus zich op de vraag welke competenties professionals nodig hebben om vanuit hun ervaring, functie en positie in de organisatie het blended aanbod van de organisatie mee te optimaliseren en toekomstige uitdagingen hierrond aan te pakken

Blended aanbod op
organisatieniveau (mee) vorm geven

De basis voor het kader voor digitale competenties van sociaal werkers ziet er dan zo uit:

Negen clusters

Elk van deze drie focussen krijgt drie clusters die de competenties bundelen rond een bepaald aspect van het blended en digitaal helpen.

Telkens omschrijven we deze cluster en leggen we een link naar de concrete kennis-, vaardigheids-, en attitudecomponenten die hierbij horen.

Drie competentieclusters binnen 'alert zijn voor de digitale kloof en voor mediawijsheid'

1. Aandacht hebben voor en bevorderen van digitale inclusie

Sociaal werkers zijn er zich van bewust dat digitalisering in de samenleving niet meer weg te denken is en dat vele cliënten deze boot op dit moment missen. Zij zetten zich in om deze digitale kloof te duiden, te detecteren en aan te pakken.

'Digitale inclusie' verwijst naar acties en oplossingen die nodig zijn om digitale uitsluiting te voorkomen en om gelijke toegang te bieden tot digitale technologieën, vaardigheden en kansen zodat iedereen ten volle kan deelnemen aan de digitale samenleving. Digitale toegang, digitale vaardigheden, een goed ondersteuningsnetwerk en het ontwerpen van digitale toepassingen die voor iedereen toegankelijk zijn, zijn de vier essentiële voorwaarden voor digitale inclusie.

Daarom kunnen zij inschatten of het hun taak is bij het detecteren van noden op dit vlak, het zorgen voor hard-, software en stabiel internet en voor het leren werken met digitale tools bij hun bereikte doelgroep. Indien het niet hun taak is, kunnen zij gepast doorverwijzen of signaleren.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

2. Zelf mediawijs zijn en eigen mediawijsheid bevorderen

Sociaal werkers beseffen dat zij mee deel uitmaken van een gemediatiseerde samenleving. Daarom zullen ze zelf ook mediawijs zijn en via de evoluerende digitale communicatiekanalen kritisch professioneel handelen.

Dat vergt competenties om met diverse toestellen, digitale programma's en tools te kunnen werken; om professioneel te kunnen schermlezen, scherm schrijven en digitaal materiaal te kunnen delen en zo op een privacyveilige wijze professioneel te kunnen hulp en zorg bieden.

Dit blijft een levenslange uitdaging want de digitale evolutie gaat snel.

Eigen mediawijsheid versterken is een voorwaarde om digitale inclusie en mediawijsheid bij cliënten te kunnen bevorderen.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

3. Alert zijn voor mediawijsheid bij cliënten

Sociaal werkers zijn mee bekommerd om de mediawijsheid van cliënten en hun netwerk - zeker op die terreinen waarrond de doelgroep professionals contacteert.

Zij helpen *in de mate van het mogelijke* mee de (nood aan) mediawijsheid van hun doelgroep en cliënten te bespreken, te bevorderen of ze kunnen de doelgroep hierrond gepast doorverwijzen.

Dat vergt competenties om de mogelijkheden voor digitaal communiceren met hun doelgroep te detecteren en te versterken én de gevaren rond digitale communicatie met en bij hun doelgroep in de mate van het mogelijke in kaart te brengen en aan te pakken.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

Drie competentieclusters binnen 'blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk'

4. Bewust kiezen bij blended hulp bieden

De sociaal werker combineert face-to-face- met een digitaal aanbod voor cliënten en hun netwerk. Daarvan beogen ze een weloverwogen professionele mix afgestemd op de mogelijkheden van en in overleg met cliënten. Zij kunnen daarbij inschatten welke relevante apps, websites, wearables, of immersieve technologie hieraan kunnen bijdragen. Daarbij staat de match tussen 'het hulpverleningsdoel bereiken' én 'werken op maat van de cliënt' centraal.

Dat vergt kennis van blended hulpverleningsmogelijkheden en de vaardigheden om digitale tools zelf in te zetten en cliënten hiermee te leren werken.

Basiswerkers moeten hierbij ondersteund worden door pioniers, gangmakers en stafmedewerkers. Niet elke sociaal werker moet hierrond zelf het warm water uitvinden.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

5. Online hulp en zorg bieden aan cliënten en hun netwerken

Sociaal werkers kunnen professioneel digitaal informeren.

Zij kunnen – voor zover het tot hun opdracht behoort en dit in de organisatie wordt gefaciliteerd - professioneel sms-en, e-mailen, chatten, beeldbellen en sociale media inzetten.

Zij kunnen – voor zover het tot hun opdracht behoort en dit in de organisatie wordt gefaciliteerd - relevante apps en websites inzetten en faciliterende tools gebruiken om de interactie met hun bereikte doelgroep te optimaliseren.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

6. Online cliëntgegevens beheren

Sociaal werkers zijn er zich van bewust dat elektronische gegevensdeling over en met cliënten onontbeerlijk is. Zij kunnen hiermee professioneel omgaan en tegelijkertijd kritisch reflecteren over de relevantie van het delen en bijhouden van persoonsgevoelige cliëntdata.

Dat geldt zowel voor de werking en relevantie van het cliëntdossier dat in de organisatie gebruikt wordt als voor de ruimere datadeling met andere hulp- en zorgactoren en met de bredere samenleving.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

Drie competentieclusters binnen 'blended aanbod op organisatieniveau (mee) vorm geven'

7. Probleemoplossend (mee) blended agogisch handelen vormgeven

Sociaal werkers kunnen op team- en organisatieniveau bijdragen aan een visie op blended werken en zijn bereid om deze mee te actualiseren.

Dat wil onder andere zeggen dat zij praktische en deontologische uitdagingen rond blended en digitaal werken ter sprake brengen en hierrond mee naar oplossingen zoeken.

Zij kunnen meewerken aan het versterken van medewerkers- en cliëntvertrouwen in een blended hulpaanbod.

Daartoe zijn ze bereid om deel te nemen aan onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten hierrond.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

8. Constructief kritisch blended hulp bieden evalueren

Sociaal werkers kunnen – voor zover het tot hun opdracht behoort en dit in de organisatie wordt gefaciliteerd - de kwaliteit van het blended aanbod vanuit de organisatie mee onderbouwen en mee evalueren.

Zij kunnen daartoe ook digitale monitoring- en evaluatietools mee inzetten en interpreteren.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

9. Toekomstgericht bijdragen aan digitale uitdagingen

Sociaal werkers beseffen dat de technologische en digitale evolutie in de samenleving en dus ook in hun professioneel werken verder zal evolueren.

Ze zijn bereid om hiervoor attent te zijn, de relevante mogelijkheden hiervan uit te proberen en positief kritisch te blijven reflecteren over de waarde van deze evoluties.

Naar de concrete competenties die hierbij horen

Het kader van digitale competenties van sociaal werkers in één overzicht

Sociaal werkers zijn geen solospeler. Ze werken in een samenleving waarin de digitale kloof een maatschappelijke uitdaging vormt – zeker ook voor hun doelgroep. Ze bieden blended hulp aan cliënten en hun netwerk. Zij werken doorgaans in een organisatie of in een professioneel netwerk dat voor uitdagingen staat. Daarom willen we bij het formuleren van dit

competentiekader werk maken van drie complementaire focussen:

- Alert zijn voor digitale kloof en voor mediawijsheid
- Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk
- Blended aanbod op organisatieniveau (mee) vorm geven

Binnen elk van deze focussen formuleren we drie clusters om daarbinnen de competenties verder te kunnen definiëren.

Focus	Cluster	Omschrijving
Alert zijn voor digitale kloof en voor mediawijsheid	1. Aandacht hebben voor en bevorderen van digitale inclusie	De sociaal werker is er zich van bewust dat digitalisering in de samenleving niet meer weg te denken is en dat vele cliënten en hun netwerk hierbij mogelijk ondersteuning kunnen gebruiken. Die zet zich in om deze digitale kloof te duiden en aan te pakken.
	2. Zelf mediawijs zijn en eigen mediawijsheid bevorderen	De sociaal werker beseft dat die mee deelneemt aan de mediatisering van de samenleving. De professional wil daarom zelf mediawijs zijn en in de digitale communicatie professioneel handelen.
	3. Alert zijn voor mediawijsheid bij cliënten	De sociaal werker is mee bekommerd om de mediawijsheid van cliënten en hun netwerk - zeker op die terreinen waarrond die hem/haar contacteren. Die helpt mee hun mediawijsheid bevorderen.
Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk	4. Bewust kiezen bij blended hulp bieden	De sociaal werker combineert face-to-face- met een digitaal aanbod voor cliënten en hun netwerk. Daarvan maakt die een professionele mix afgestemd op de mogelijkheden van de cliënten en op het hulpaanbod dat die beoogt. Die kan relevante apps, websites, wearables, augmented en virtual reality-toepassingen inzetten en faciliterende tools gebruiken om de interactie met hen te optimaliseren.
	5. Online hulp en zorg bieden aan cliënten en hun netwerk	De sociaal werker kan cliënten en hun netwerk professioneel digitaal informeren. Die kan professioneel e-mailen, chatten, beeldbellen, sociale media en diverse tools inzetten.
	6. Online cliëntgegevens beheren	De sociaal werker is er zich van bewust dat elektronische gegevensdeling over en met cliënten onontbeerlijk is. Die kan hiermee professioneel omgaan en tegelijkertijd kritisch reflecteren over de relevantie van dit databeheer.
Blended aanbod op organisatieniveau (mee) vorm geven	7. Constructief kritisch blended hulp bieden evalueren	De sociaal werker kan de kwaliteit van het blended aanbod vanuit de organisatie onderbouwd evalueren. Die kan daartoe ook digitale monitoringtools inzetten.
	8. Probleemoplossend (mee) blended agogisch handelen vormgeven	De sociala-agogische professional kan op team- en organisatieniveau een visie op blended werken mee vorm geven en actualiseren. Die kan meewerken aan het versterken van medewerkers- en cliëntvertrouwen in een blended hulpverleningsaanbod.
	9. Toekomstgericht bijdragen aan digitale uitdagingen	De sociaal werker beseft dat de technologische en digitale evolutie in zijn/haar professie verder zal evolueren. Die is bereid om hiervoor attent te zijn, de relevante mogelijkheden in te zetten en kritisch te blijven reflecteren over de waarde van deze evoluties.

4. Voor wie is dit competentiekader relevant?

voor organisaties in welzijnswerk en geestelijke gezondheidszorg

- als inspiratie- en referentiekader zodat huidige medewerkers kunnen checken welke competenties relevant zijn voor hun functie en welke ze reeds verworven hebben.
- als inspiratie voor het intern en extern VTO-beleid voor medewerkers.
- als inspiratiekader van wat van toekomstige medewerkers mag verwacht worden en van wat kan helpen bij het vormgeven van hun opdracht
- als inspiratie voor het benoemen van te verwerven competenties die ontbreken wanneer nieuw blended aanbod ontwikkeld wordt.

voor middenveldactoren

- als inspiratiekader voor koepelorganisaties, werkgeversfederaties, steunpunten en kenniscentra om te bekijken rond welke competenties ze hun achterban of werkveld nog beter kunnen ondersteunen.
- als inspiratiekader hun beleid en ondersteuningsaanbod hierop nog beter af te stemmen.

voor overheidsbeleidsactoren

Departementen en agentschappen die betrokken zijn op hulp bieden in welzijnswerk en geestelijke gezondheidszorg krijgen een referentiekader van competenties voor online en blended werken die ze van een medewerker in hun werkveld (op termijn) mogen verwachten.

Departementen en agentschappen kunnen vanuit dit competentiekader en de concreet omschreven competenties beleidsinitiatieven ontwikkelen over hoe zij wensen dat organisaties met deze verwachte competenties omgaan.

Departementen en agentschappen kunnen het ook als toetsingskader gebruiken voor de ondersteuning die ze hierrond zelf al of nog niet realiseren.

voor opleidingen die zich daarop richten

- als toetssteen om af te vinken welk competentie-aanbod reeds aan bod komt;
- om te overwegen aan welke bijkomende competenties nog aandacht kan besteed worden;
- om aandacht voor digitale competenties mee op de kaart te zetten bij de continue ontwikkeling van opleidingsprogramma's;
- als kader bij het vormgeven van nieuwe, toekomstige opleidingen en als evaluatiekader bij de review/evaluatie/herwerking van opleidingen;
- als kader om over opleidingen heen samen vorm te geven aan het profiel van de sociaal werker van de toekomst;
- als inspiratiekader voor het ontwikkelen van een aanbod in het kader van levenslang leren;
- als inspiratiekader voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten omtrent dit thema.

We willen hierbij eerst en vooral focussen op opleidingen uit het sociaal-agogisch studiegebied:

- Orthopedagogie
- Gezinswetenschappen
- Pedagogie van het jonge kind
- Sociale readaptatiewetenschappen
- Sociaal werk
- Toegepaste psychologie

5. Hoe kan je aan de slag met dit competentiekader

Dé sociaal werker bestaat niet

Dé sociaal werker bestaat niet.

Het gaat steeds om een concrete professional

- met een bepaalde functie en plaats in de organisatie,
- met een specifieke vooropleiding,
- met een eigen rol, mandaat, opdracht
- met een eigen ervaring in het werkveld.

Daarom is dit kader bedoeld om te durven nadenken over de essentiële competenties en over de 'nice-to-haves'.

Daarom is dit kader voor digitale competenties geen checklist die erop aanstuurt dat alle sociaal werkers over al deze competenties moeten beschikken.

Selecteren en finetunen wordt de boodschap.

Selecteren en finetunen van dit competentiekader op 2 vlakken

We geven zelf daartoe een voorzet door te stimuleren om in organisaties de competenties uit dit kader te selecteren rond 2 aspecten:

- Enerzijds de 'positie van de sociaal werkers in hun organisatie'.
Gaat het om beginnende medewerkers of om gangmakers die het proces van digitaal en blended werken implementeren in hun werking?
- Anderzijds de vooropleiding van de sociaal werkers.
We focussen hierbij op de opleidingen binnen het sociaal-agogische studiegebied.

De positie van de sociaal werker in de organisatie.

We stellen voor deze competenties voor sociaal werkers te verfijnen naar vier posities:

- **Beginner:**
Medewerkers – vaak een pas afgestudeerde of een zij-instromer – voor wie hulp bieden aan cliënten nieuw is.
Zij moeten nog ervaring opdoen in het (blended) hulp bieden.
De focus ligt hier ook op de verwachte competenties bij aanwerving van een nieuwe medewerker zonder ervaring.
Sommige digitale competenties bezitten die medewerkers reeds, andere competenties zullen ze nog verwerven en nog andere competenties zullen nog niet aan bod kunnen komen.
- **Hulpverleners met ervaring:**
Medewerkers met enige ervaring in het hulp bieden.
Zij kunnen een heel verschillende houding hebben ten aanzien van een digitaal en blended aanbod: ze kijken welwillend en geïnteresseerd naar de digitale mogelijkheden die hen aangeboden worden en willen die wel inzetten of ze hebben daar grote weerstand tegenover en willen niet digitaal werken.
Competenties die reeds aanwezig zijn worden in kaart gebracht, andere competenties zullen ze nog verwerven. Omgaan met 'weerstand' of 'digivertrouwen' is een belangrijk 'issue'.
- **Pioniers:**
Medewerkers met ervaring in het blended helpen van cliënten.
Ze hebben interesse, goesting, drive en gedrevenheid om digitaal en blended mogelijkheden te verkennen, uit te proberen en in te zetten
Ze gebruiken een vast aantal tools en gaan ook actief op zoek naar nieuwe tools die ze ook zelf uitproberen. Dat kan variëren van medewerkers die breed focussen of allerlei digitale mogelijkheden tot medewerkers die zich toespitsen op een deelaanbod (bijv. werken met sociale media). Ze wisselen hierover uit met hun collega's en inspireren hen.
- **Gangmaker:**
Medewerkers die in de organisatie het mandaat hebben om én 'voorloper' te zijn én het blended en digitale aanbod toekomstgericht (structureel) te implementeren in de organisatiewerking.
Ze motiveren en inspireren hun collega's en ondersteunen ze bij het verwerven van digitale competenties.

Een concrete aanpak

Je kan starten met het uitlichten van de [fijnmazig geformuleerde competenties](#) naar deze 4 niveaus. Je kan dat met verschillende medewerkers van je organisatie doen en dan vergelijken waar de consensus zit en in gesprek gaan over de competenties waarover jullie van mening verschillen.

6. Hoe kunnen die digitale competenties nog veel fijnmaziger geformuleerd worden?

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'alert zijn voor de digitale kloof en voor mediawijsheid'

focus	cluster	competentie-component	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Alert zijn voor de digitale kloof en voor mediawijsheid	1. Aandacht hebben voor en bevorderen van digitale inclusie	1.1. kennis	1.1.1. weten wat digitale uitsluiting en digitale inclusie inhouden		
			1.1.2. de digitale kloof tussen generaties, tussen mensen onderling en tussen professionals en cliënten erkennen		
			1.1.3. de verschillende dimensies van de digitale kloof kennen op micro- en macroniveau <ul style="list-style-type: none"> ▪ beschikbaarheid technologie ▪ beschikbaarheid technische vaardigheden ▪ digitale tools kunnen inzetten rond welzijn en gezondheid ▪ (consequenties van) digitalisering van de samenleving 		
			1.1.4. de digitale noden, behoeften én mogelijkheden van specifiek kwetsbare doelgroepen (mensen in armoede, mensen met een beperking, ...) kennen		
			1.1.5. ...		
		1.2. vaardigheden	1.2.1. gericht en warm kunnen doorverwijzen naar organisaties die de digitale kloof voor cliënten helpen dichten		
			1.2.2. zelf meewerken aan het dichten van de digitale kloof door zowel te focussen op cliënten als op organisatie- en beleidsverantwoordelijkheden	 	
			1.2.3. bij cliënten de aandachtsvelden rond digitale inclusie in kaart kunnen brengen		
			1.2.4. ...		
		1.3. attitudes	1.3.1. gericht zijn op het dichten van de digitale kloof zowel bij cliënten als bij de aandacht die organisaties en beleid daaraan kan besteden.	 	
			1.3.2. focussen op de digitale mogelijkheden en groeikansen van cliënten en hun omgeving en niet alleen op de drempels		
			1.3.3. ...		

Terug naar
competentiecluster

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'zelf mediawijs zijn en eigen mediawijsheid bevorderen'

focus	cluster	competentie-component	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Alert zijn voor de digitale kloof en voor mediawijsheid	2. Zelf mediawijs zijn en eigen mediawijsheid bevorderen	2.1. kennis	2.1.1. inzicht hebben in de mediatisering van de samenleving en de gevolgen daarvan		
			2.1.2. inzien hoe media de werkelijkheid kleuren (bijv. fake news, nieuwsbubbel, ...)		
			2.1.3. kansen, risico's en beperkingen rond privacy kennen		
			2.1.4. het onderscheid kennen tussen openbare, beperkt gedeelde en persoonlijke online content op sociale media		
			2.1.5. ...		
		2.2. vaardigheden	2.2.1. beschikken over algemene ICT-vaardigheden		
			2.2.2. mobiele apparaten vlot kunnen gebruiken		
			2.2.3. (veilig) met internet kunnen werken		
			2.2.4. kunnen werken met relevante en courante programma's en applicaties (op maat te bepalen: word, powerpoint, excel, beeldbewerkingsprogramma's, vertaalprogramma's, ...)		
			2.2.5. vlot digitale informatie kunnen vinden en verwerken		
			2.2.6. sociale media op een professionele manier kunnen gebruiken		
			2.2.7. kunnen omgaan met kansen, risico's en beperkingen rond privacy		
			2.2.8. professioneel kunnen schermlezen (goed kunnen analyseren wat er (niet) staat, wat er bedoeld wordt met wat er (niet) geschreven staat en welke evolutie er in het scherm schrijven (bijv. in chatgesprek) zit)		
			2.2.9. professioneel kunnen scherm schrijven		
			2.2.10. professioneel content en materiaal kunnen maken en delen		
			2.2.11. ...		
		2.3. attitudes	2.3.1. kunnen reflecteren op het eigen sociale mediagebruik		
			2.3.2. de eigen mediawijsheid steeds willen optimaliseren		
			2.3.3. onderbouwde keuzes kunnen afwegen rond GDPR, privacy en ethische kwesties		
			2.3.4. ...		

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'alert zijn voor mediawijsheid bij cliënten'

focus	cluster	competentie-component	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Alert zijn voor de digitale kloof en voor mediawijsheid	3. Alert zijn voor mediawijsheid bij cliënten	3.1. kennis	3.1.1. kennis hebben van de informatie over mediawijsheid of deze vlot weten te vinden		
			3.1.2. de valkuilen kennen van sociale media voor cliënten en hun netwerk (phishing, hacking, sexting, datawijsheid, fake news, ...)		
			3.1.3. de meerwaarde kennen van het bewust en kritisch werken met internet en sociale media		
			3.1.4. ...		
		3.2. vaardigheden	3.2.1. bij aanvang van een traject aandacht besteden aan de mediawijsheid van cliënten en zijn/haar blended traject hierop afstemmen		
			3.2.2. aansluiting vinden bij het niveau van mediawijsheid van cliënten en dat helpen optillen		
			3.2.3. Cliënten warm en gericht kunnen doorverwijzen naar organisaties die inzetten op het versterken van mediawijsheid		
			3.2.4. ...		
		3.3. attitudes	3.3.1. interesse hebben voor de sterktes en mogelijkheden van cliënten op gebied van mediawijsheid		
			3.3.2. interesse hebben in positieve voorbeelden van wijs 'mediagedrag' van cliënten		
			3.3.3. inzetten op het versterken van de mediawijsheid van cliënten		
			3.3.4. participierend leren van elkaar, samen denken rond mediawijs zijn		
			3.3.5. ...		

Terug naar
competentiecluster

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'bewust kiezen bij blended hulp bieden'

focus	cluster	competentie-component	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk	4. Bewust kiezen bij blended hulp bieden	4.1. kennis	4.1.1. de visie van de organisatie op blended werken en op de positie van een online aanbod daarbinnen kennen		
			4.1.2. kennis hebben van verschillende aspecten om keuzes te maken rond blended werken (criteria voor keuze communicatiekanalen en tools, voorwaarden voor geslaagd blended traject, ...)		
			4.1.3. sense-of-urgency, sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van digitale tools kunnen omschrijven en onderkennen		
			4.1.4. inzicht hebben in juridische en ethische aspecten van werken met digitale tools		
			4.1.5. ...		
		4.2. vaardigheden	4.2.1. leren werken met de online tools die in de eigen organisatie worden ingezet (zowel in de hulpverlening zelf als in de ondersteuning van de hulpverlening (planningstools, evaluatietools, ...))		
			4.2.2. de eigen leernoden rond blended hulpverlening in kaart kunnen brengen		
			4.2.3. vlot kunnen bepalen of en wanneer F2F-gesprekken, e-mail, chat, beeldbellen en apps en andere tools in hulp en zorg verantwoord worden ingezet		
			4.2.4. deskundig adviseur en coach kunnen zijn van cliënten en hun netwerken in hun omgaan met online tools		
			4.2.5. bewust kunnen kiezen welke online tools kunnen ingezet worden in lijn met de eigen sterktes en zwaktes en die van de cliënt		
			4.2.6. ...		
		4.3. attitudes	4.3.1. openstaan voor de digitale tools die cliënten reeds gebruiken en voor hun communicatievoorkeuren		
			4.3.2. een positieve grondhouding hebben t.a.v. het inzetten van digitale toepassingen in communicatie met cliënten		
			4.3.3. zich ervan bewust zijn dat digitaal werken een grotere transparantie inhoudt (digitaal staat er veel zwart op wit – 'spreken' is vluchtiger)		
			4.3.4. de visie op blended werken van de eigen organisatie kunnen onderschrijven		
			4.3.5. ethisch kunnen reflecteren over de waarde van digitale tools in de hulp aan cliënten	 	
			4.3.6. ...		

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'online hulp en zorg bieden aan cliënten en hun netwerk'

focus	cluster	competentie-component	deelthema	competentie	voorstel positie	eigen keuze	
Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk	5. Online hulp en zorg bieden aan cliënten en hun netwerk	5.1. kennis	Online informeren	5.1.1. relevante en correcte algemene en persoonlijke digitale informatie over en voor cliënten weten te vinden en selecteren			
				5.1.2. de aandachtspunten kennen om digitaal helder en inclusief te informeren			
				5.1.3. ...			
			Online communiceren	5.1.4. de diverse aspecten kennen van het organisatiebeleid rond professioneel sms-en, e-mailen, chatten, appen en beeldbellen			
				5.1.5. de diverse aspecten kennen van het beleid rond professioneel inzetten van sociale media in de hulp en zorg aan cliënten			
				5.1.6. de mogelijkheden kennen om (veilig) digitale afspraken te maken met cliënten			
				5.1.7. de kaders kennen van doelgericht en systematisch professioneel sms-en, e-mailen, chatten, beeldbellen en appen met cliënten – individueel en in groep			
				5.1.8. de specifieke technische en deontologische aspecten kennen van professioneel sms-en, e-mailen, chatten en beeldbellen			
				5.1.9. de kaders kennen om professioneel sociale media in te zetten			
				5.1.10. de specifieke technische en deontologische aspecten kennen voor het professioneel inzetten van sociale media			
				5.1.11. ...			
				Apps, websites en andere tools inzetten	5.1.12. relevante apps, websites, wearables, augmented en virtual reality-toepassingen kennen binnen zijn/haar werkveld en de appstores die deze screenen op kwaliteit		
					5.1.13. de essentiële kwaliteitsvereisten kennen voor apps, websites, wearables, augmented en virtual reality-toepassingen binnen zijn/haar werkveld		
			5.1.14. ...				

focus	cluster	competentie-component	deelthema	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk	5. Online hulp en zorg bieden aan cliënten en hun netwerk	5.2. vaardigheden	Online informeren	5.2.1. relevante algemene en persoonsgebonden info over en voor cliënten kunnen vinden, evalueren en gebruiken en delen		
				5.2.2. heldere en inclusieve digitale inhoud ter beschikking kunnen stellen en zelf kunnen aanmaken		
				5.2.3. ...		
			Online communiceren	5.2.4. kunnen werken binnen het sms-beleid, e-mailbeleid, chatbeleid en beeldbelbeleid van de organisatie		
				5.2.5. via sms, e-mail, chat en beeldbellen professioneel kunnen communiceren met cliënten, hun netwerk en andere professionals		
				5.2.6. technisch en deontologisch kunnen omgaan met sms, e-mail, chat en beeldbellen		
				5.2.7. technisch en deontologisch kunnen omgaan met sociale media-uitdagingen		
				5.2.8. sociale media professioneel kunnen inzetten én begrenzen binnen het sociale mediabeleid van de organisatie		
				5.2.9. ...		
				Apps, websites en andere tools inzetten	5.2.10. de eigen professionele digitale agenda kunnen beheren	
			5.2.11. relevante apps, websites, wearables, augmented en virtual reality-toepassingen kunnen integreren in het hulp en zorg bieden aan cliënten			
			5.2.12. cliënten kunnen enthousiasmeren en motiveren om relevante apps, websites, wearables, augmented en virtual reality-toepassingen te (blijven) gebruiken		 	
			5.2.13. digitaal op buurt- en samenwerkingsplatforms in interactie kunnen gaan met groepen of gemeenschappen		 	
			5.2.14. ...			

Terug naar
competentiecluster

focus	cluster	competentie-component	deelthema	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk	5.Online hulp en zorg bieden aan cliënten en hun netwerk	5.3. attitudes	Online informeren	5.3.1. de cliëntgerichte focus voorop kunnen stellen bij het online informeren		
				5.3.2. aandacht hebben voor de zelfredzaamheid van de cliënt wanneer die zich zelf online informeert		
				5.3.3. bewust zijn van het feit dat inzetten van digitale hulp begrensd moet worden		
				5.3.4. ...		
			Online communiceren	5.3.5. kunnen omgaan met kanalenreductie		
				5.3.6. het inzetten van professioneel sms-en, e-mailen, chatten en beeldbellen kunnen begrenzen		
				5.3.7. kunnen reflecteren over het professionele sociale mediabeleid van de organisatie		
				5.3.8. kunnen reflecteren over het professionele sms-beleid, e-mailbeleid, chatbeleid en beeldbelbeleid van de organisatie		
				5.3.9. ...		
			apps, websites en andere tools inzetten	5.3.10. openstaan voor het gebruik van apps, websites, wearables, augmented en virtual reality-toepassingen in een traject		
				5.3.11. blended communiceren overtuigend kunnen aanbrengen bij cliënten		
				5.3.12. bereid om de eigen professionele digitale agenda te delen met collega's en cliënten te informeren over beschikbare momenten		
				5.3.13. ...		

Terug naar
competentiecluster

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'online cliëntgegevens beheren'

focus	cluster	competentie-component	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk	6. Online cliëntgegevens beheren	6.1 kennis	6.1.1 het doel en de werkwijze kennen van het cliëntdossier, het digitaal portaal voor de cliënt en het digitaal samenwerkingsplatform met collega's		
			6.1.2 Relevante wetgeving kennen rond digitaal beheren van cliëntgegevens		
			6.1.3 ...		
		6.1 vaardigheden	6.1.1 in een elektronisch cliëntendossier professioneel cliëntgegevens kunnen invoeren, opslaan en bewaren.		
			6.1.2 cliëntgegevens kunnen raadplegen, analyseren en interpreteren		
			6.1.3 deze cliëntgegevens privacyveilig kunnen invoeren, opslaan en delen met cliënten en in multidisciplinaire samenwerking		
			6.1.4 cliënten leren werken met hun cliëntdossier		
			6.1.5 veilig leren communiceren over of met digitale verslaggeving		
			6.1.6 ...		
		6.2 attitudes	6.2.1 kunnen reflecteren over het gebruik van een elektronisch cliëntendossier		
			6.2.2 op een integere manier omgaan met het cliëntdossier		
			6.2.3 ...		

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'probleemoplossend blended agogisch handelen vorm geven'

focus	cluster	competentie-component	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Blended aanbod op organisatie-niveau (mee) vorm geven	7 Probleemoplossend blended agogisch handelen vorm geven	7.1 kennis	7.1.1 mogelijkheden kennen om oplossings- en praktijkgericht blended te handelen		
			7.1.2 de deontologische code én uitdagingen kennen die komen kijken bij het inzetten van blended hulp		
			7.1.3 weten wat nodig is om het medewerkers- en cliëntvertrouwen te bevorderen		
			7.1.4 ...		
		7.2 vaardigheden	7.2.1 maatschappelijke vraagstukken, uitdagingen en hiaten rond digitaal werken kunnen signaleren		
			7.2.2 (mee) werken aan de actualisering van de visie op blended werken in de organisatie		
			7.2.3 (mee) werken aan het vertalen van die visie naar de praktijk		
			7.2.4 actief kunnen meewerken aan het verhogen van medewerkers- en cliëntvertrouwen tov blended hulp in de organisatie		
			7.2.5 bijdragen aan de actualisering van deontologische code binnen de organisatie		
			7.2.6 kunnen meewerken in onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten om blended agogisch handelen te optimaliseren		
			7.2.7 ...		
		7.3 attitudes	7.3.1 inspirerende ervaringen met online en blended werken van andere teams en organisaties willen leren kennen		
			7.3.2 bijdragen aan het vormgeven van blended agogisch handelen vanuit een onderzoekende, zelfsturende en analytische houding		
			7.3.3 openstaan voor de manier waarop collega's en cliënten naar blended hulp kijken. Zowel de voordelen als de weerstanden.		
			7.3.4		

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'constructief, kritisch blended hulpverlener evalueren'

focus	cluster	competentie-component	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Blended aanbod op organisatie-niveau (mee) vorm geven	8 Constructief kritisch blended hulpverleners evalueren	8.1 kennis	8.1.1 de rol erkennen van online hulpverleners en van sociale media voor cliënten en organisatie en deze kritisch kunnen evalueren		
			8.1.2 de kennisbronnen weten te vinden waar onderzoeks- en ontwikkelingsexpertise rond online en blended werken gebundeld worden		
			8.1.3 Kennis hebben van ondersteunende instrumenten die nuttig zijn bij het ontwikkelen van een visie op blended hulp		
			8.1.4 ...		
		8.2 vaardigheden	8.2.1 (mee) in kaart brengen welke ondersteuning helpend/nodig is om meer blended werk te kunnen realiseren (bijv. vorming, coaching, intervisie, ...)		
			8.2.2 de visie op blended werken van de organisatie (mee) in vraag kunnen stellen, kunnen optimaliseren en heroverwegen		
			8.2.3 ondersteunende instrumenten die nuttig zijn bij het ontwikkelen van een visie op blended hulp kunnen inzetten		
			8.2.4 digitale tools kunnen inzetten om het ondersteuningsaanbod door de doelgroep (en andere stakeholders) te laten evalueren		
			8.2.5 de fysieke en digitale toegankelijkheid van het ondersteuningsaanbod van de organisatie kritisch kunnen evalueren		
			8.2.6 ...		
		8.3 attitudes	8.3.1 samen met de bereikte doelgroep kritisch kunnen reflecteren over het inzetten van digitale tools in de ondersteuning van cliënten		
			8.3.2 interesse hebben in onderzoek rond de werkzaamheid van blended hulp in de sector waarin die werkzaam is		
			8.3.3 ...		

Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. 'toekomstgericht bijdragen aan digitale uitdagingen'

focus	cluster	competentie-component	competentie	voorstel positie	eigen keuze
Blended aanbod op organisatie-niveau (mee) vorm geven	9 Toekomstgericht bijdragen aan digitale uitdagingen	9.1 Kennis	9.1.1 vinger aan de pols houden over technologische ontwikkelingen in de maatschappij, en de link kunnen leggen met een mogelijke meerwaarde voor de organisatie en de hulpverlening aan de doelgroep		
			9.1.2 mogelijkheden kennen om onderzoeks- en ontwikkelingsgericht bij te dragen aan het verkennen van vernieuwende perspectieven in blended agogisch handelen		
			9.1.3 ...		
		9.2 vaardigheden	9.2.1 in oefensettings nieuwe digitale technologieën durven uitproberen		
			9.2.2 actief kunnen bijdragen aan het onderzoeken van nieuwe digitale ontwikkelingen voor zijn/haar beroep		
			9.2.3 ...		
		9.3 attitudes	9.3.1 nieuwsgierig zijn naar evoluties in blended agogisch handelen en in nieuwe technologie		
			9.3.2 de mogelijkheden en valkuilen van nieuwe vormen van blended aanbod (augmented reality, virtual reality, artificiële intelligentie, ...) willen leren kennen		
			9.3.3 nieuwe technologie (ook) met kritische zin bekijken en reflecteren op impact en mogelijkheden- ook voor sociaal kwetsbare cliënten		
			9.3.4 ...		

Terug naar de wegwijzer

Terug naar competentiecluster

7. Wat is de achtergrond en onderbouwing van dit competentiekader?

Dit competentiekader is gebaseerd op een achtergronddocument:

‘Op weg naar een kader voor digitale competenties van sociaal werkers in welzijnswerk en geestelijke gezondheidszorg – een achtergronddocument - januari 2024’

Dit document is gebaseerd op een literatuurstudie die 50 bronnen bevatte. Zowel het bronnenoverzicht als de concrete verwijzingen naar die bronnen vind je in deze nota terug. De basisnota van deze literatuurstudie kreeg daarna feedback van de auteurs van dit document.

[Deze achtergrondnota's vind kan je hier raadplegen.](#)

Dit competentiekader wordt verder nog voorgelegd aan ...

- aan vertegenwoordigers van basisorganisaties, middenveld, onderwijs en overheid op Blender 2024
- tijdens een workshop op het congres ‘Envisioning Future’ van de European Social Work Research Association in Vilnius van 17 tot 19 april.
- tijdens een workshop op het Europees Sterk Sociaal Werkcongres in Brugge op 25 en 26 april

Volgende variaties van dit competentiekader zijn of komen ook beschikbaar:

- Een kader voor digitale competenties van begeleider van kinderen, jongeren en gezinnen
- Een kader voor digitale competenties van sociaal-agogische professionals
- A framework for digital competences of social workers

Inhoudstafel

Wegwijzer.....	3
1. Waarom een kader voor digitale competenties van sociaal werkers?	4
Waarom is zo'n competentiekader relevant?	4
Een competentiekader als 'groei-instrument'	4
Verhouding tot andere competentiekaders.....	4
2. Waarvoor kan je dit kader voor digitale competenties gebruiken?.....	5
Dit kader voor digitale competenties van sociaal werkers kan je bijvoorbeeld WEL gebruiken als... 5	
Dit kader voor digitale competenties van sociaal werkers kan je NIET gebruiken als	5
3. Wat is dat kader voor digitale competenties van sociaal werkers?.....	6
Vooreerst enige begripsverduidelijking	6
Dit is 'een kader'	6
Een raamwerk.....	6
Gemeenschappelijke taal	6
3 x 3 x 3 = ... competenties.....	6
Drie focussen	7
Alert zijn voor digitale kloof en voor mediawijsheid.....	7
Blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk	7
Blended aanbod op organisatieniveau (mee) vorm geven	8
De basis voor het kader voor digitale competenties van sociaal werkers ziet er dan zo uit:	8
Negen clusters	9
Drie competentieclusters binnen 'alert zijn voor de digitale kloof en voor mediawijsheid'	9
Drie competentieclusters binnen 'blended hulp bieden aan cliënten en hun netwerk'	10
Drie competentieclusters binnen 'blended aanbod op organisatieniveau (mee) vorm geven' ...	11
Het kader van digitale competenties van sociaal werkers in één overzicht	12
4. Voor wie is dit competentiekader relevant?.....	14
voor organisaties in welzijnswerk en geestelijke gezondheidszorg.....	14
voor middenveldactoren.....	14
voor overheidsbeleidsactoren.....	14
voor opleidingen die zich daarop richten.....	14

5.	Hoe kan je aan de slag met dit competentiekader	15
	Dé sociaal werker bestaat niet	15
	Selecteren en finetunen van dit competentiekader op 2 vlakken	15
	De positie van de sociaal werker in de organisatie	16
	Een concrete aanpak	16
6.	Hoe kunnen die digitale competenties nog veel fijnmaziger geformuleerd worden?.....	17
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘alert zijn voor de digitale kloof en voor mediawijsheid’	17
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘zelf mediawijs zijn en eigen mediawijsheid bevorderen’	18
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘alert zijn voor mediawijsheid bij cliënten’ .	19
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘bewust kiezen bij blended hulp bieden’	20
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘online hulp en zorg bieden aan cliënten en hun netwerk’	21
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘online cliëntgegevens beheren’	24
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘probleemoplossend blended agogisch handelen vorm geven’	25
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘constructief, kritisch blended hulpverlener evalueren’	26
	Mogelijke kennis, vaardigheden en attitudes i.v.m. ‘toekomstgericht bijdragen aan digitale uitdagingen’	27
7.	Wat is de achtergrond en onderbouwing van dit competentiekader?	28
	Dit competentiekader is gebaseerd op een achtergronddocument:.....	28
	Dit competentiekader wordt verder nog voorgelegd aan	28
	Volgende variaties van dit competentiekader zijn of komen ook beschikbaar:	28
	Inhoudstafel	29